

20-8-1966

... . Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ Λαογραφία
... . Σ Η Μ Α

Ο.- " Ποντιακὰ τραγούδια καὶ χοροὶ " . - Σχόλια Στάθη Εὐσταθιάδου.
Παίζουν λύρα οἱ Γιώργιος Κουσίδης καὶ Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης.
Συμμετέχει ὁ Χρῦσανθος. - Τὸ πρόγραμμα παρουσιάζει ὁ Πέτρος Καλπακίδης.
... . τὸ σῆμα σβῆνει

Θὰ ἀρχίσουμε πρὸ σημερινό μας πρόγραμμα, φίλοι ἀκροαταί, μὲ ἕνα γραφικό ποντιακὸ χορὸ. Ὁ τίτλος του εἶναι " Σαρὶ-κούζ' ", ξανθὸν κορίτσ' .

Ὁ χορὸς αὐτός εἶναι συμβολικός. Ὅλοι οἱ βηματισμοὶ καὶ οἱ κινήσεις γενικὰ τῶν χορευτῶν ἀποτελοῦν κατὰ κάποιο τρόπο μιά ἀναπαράσταση τοῦ θερισμοῦ σταχυῶν καὶ χόρτων, καθὼς καὶ τοῦ μαζώματος αὐτῶν. Οἱ χορευταὶ χορεύουν ἐπὶ τόπου καὶ ἔπειτα προχωροῦν μὲ ἀρκετὰ γοργό ρυθμό. Χορεύοντας, πότε ἀνοίγονται ἀρκετὰ καὶ ἔπειτα ξαφνικὰ συγκεντρώνονται, γίνονται ὅλοι ἕνα κουβάρι, πάλι ἀνοίγονται, ξανά μαζεύονται καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Τὸ ἀνοιγμα τῶν χορευτῶν καὶ οἱ γοργοὶ βηματισμοὶ τοὺς πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ τὰ δεξιὰ, συμβολίζουν τὸν θερισμό, ἐνῶ ἡ ἀλφεινιδιαστικὴ συσπυρωσὴ τοὺς, φανερώνει τὸ δέσιμο, τὸ δεμάτιασμα, τῶν σταχυῶν ἢ τῶν χόρτων.

Ὁ τίτλος τοῦ χοροῦ - Ξανθὸν κορίτσ', σαρὶ κούζ' - εἶναι ἐπίσης συμβολικός. Εἶναι τὸ ξανθὸ χρῶμα τῶν σταχυῶν, ποὺ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ βασικὰ χρώματα τοῦ καλοκαιριοῦ, τῆς ὡραίας φύσης.

Ἀκοῦστε τὸν σικοπὸ: Σαρὶ-κούζ', ξανθὸν κορίτσ', ξανθὰ ὀλόχρυσα στάχυα, δροσερὰ χόρτα, ποὺ σὰς θερίζουν καὶ σὰς δεματιάζουν οἱ τίμιοι δουλευτές τοῦ χωριοῦ . . .

... . Λ Υ Ρ Α

Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ συνεχίζεται μὲ ἕνα ὠραῖο θρυλικὸ δημοτικὸ τραγούδι τοῦ Πόντου. " Ὁ Μονόγιαννης " .

Ὁ δράκος ὁρμᾷ κατ' ἐπὶ τὸν του, θέλει νὰ τὸν κατὰσπαράξῃ. Καταφτάνει ὅμως ἡ ἡρωΐδα ποντία, ἡ γυναῖκα τοῦ Μονόγιαννη, ποὺ ἐναντιώνεται στὸ θεριὸ καὶ τὸ κακὸ ματαιώνεται.

Τὸ ἄγριο θεριὸ κατατροπώνεται καὶ ἔπειτα ἐξημερώνεται. Λέει τὸ θεριὸ, ὁ δράκοντας, στὴν ποντία ἡρωΐδα:

Καθὼς καὶ λές, νὰὶ κόρασιον, ἄμε καὶ ἀπόθεν ἔρθεις,
" Ἄς ἔν ὁ Γιάννης ἀδελφὸς μ' καὶ ἡ Κάλη ἀτ' ἡ νύφε μ' .

Ὁ σικοπὸς χορεύεται σὲ ρυθμὸ ὁμάλ' .

... . Λ Υ Ρ - Τ Ρ Α Γ

Ἀκολουθεῖ ἓνας ἰδιόρρυθμος ποντιακὸς χορὸς, τῇ " Τσαντσάρας ὁ χορὸν ", ὁ χορὸς τῆς ἀράχνης.

Γιὰ τὸν ποντιακὸ θρῦλο ἀναφορικὰ μὲ τοῦτο τὸ χορὸ, μιλήσαμε ἄλλοτε λεπτομερῶς. Ἡ ἀράχνη, ἡ Τσαντσάρα, πλέκει τὸν ἱστό της, ἐνῶ ὁ σύντροφός της, ὁ ἄνδρας της.... ὁ Τσάντσαρον, χορεύει καὶ περιμένει μὲ ἀγωνία νὰ τελειώσῃ ἐκεῖνη τὸ πλέξιμο τοῦ ἱστοῦ, γιὰ νὰρθῇ κοντὰ του.

Τελικὰ ἡ Τσαντσάρα καὶ ὁ Τσάντσαρον ἀγκαλιασμένοι χορεύουν πάνω στὸν ἱστό μὲ πολὺ πάθος. Τῇ σιηνῇ παρακολούθησε ὁ πληγωμένος ἀπὸ ἔρωτα νέος, πού τὴν μετέφερε στὴ ζωὴ, ἔγινε ὁ ἴδιος δημιουργὸς χοροῦ ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὴ φύση.

Ἔτσι ἔχει μὲ λίγα λόγια τῇ Τσαντσάρας ὁ χορὸν, ὁ θρῦλος γύρω ἀπὸ αὐτόν.

Ὁ χορὸς παρουσιάζει ἰδιορρυθμία, χορεύεται καὶ πρὸς τὶς τέσσερες κατευθύνσεις: Πρὸς τ' ἀριστερά, τὰ δεξιὰ, πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ πρὸς τὰ πίσω.

Ἀκοῦστε τὸν σιοπό.

. Λ Υ Ρ Α

Καὶ τώρα....

. Σ Η Μ Α

Δ... Νέα ἀπὸ τὴν ποντιακὴ πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ζωὴ.

. τὸ σῆμα σβῆνει

Κυκλοφόρησε τὸ νέο τεῦχος τοῦ μηνιαίου ποντιακοῦ περιοδικοῦ " Ποντιακὰ ἱστορήματα " μὲ πλούσια ἱστορικὴ καὶ λαογραφικὴ ὕλη.

Στὸ τέρμα Νεαπόλεως, Θεσσαλονίκης, συνεχίζονται οἱ ποντιακὲς καλλιτεχνικὲς βραδιές, κάθε Σαββατοκύριακο, μὲ τὸν Χρῦσανθο καὶ τὸν Γιούλη Κουγιουμτζίδη.

Ἡ Ἀδελφότητα τῶν Ἱμεραίων - Ποντιακὴ Ἑστία - καταβάλλει προσπάθειες, γιὰ νὰ ὀργανώσῃ ἐφέτος, τὴν τελευταία ἐβδομάδα τῆς Διεθνοῦς Ἑκθέσεως Θεσ/νίκης, Ποντιακὲς Καλλιτεχνικὲς καὶ πνευματικὲς ἐκδηλώσεις ἐντὸς πλαισίου χρονικοῦ μιᾶς ἐβδομάδος. Πρὸς τοῦτο καλεῖ σέ συνεργασία ποντιακοὺς θιάσους, συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχνες γιὰ μιὰ, ὅσο τὸ δυνατόν, εὐρύτερη συμμετοχὴ στὴν προσπάθεια τούτη. Ἦδη ἐξασφαλίστηκε ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ποντιακοῦ Καλλιτεχνικοῦ συγκροτήματος Βόλου, τοῦ Καλλιτεχνικοῦ τμήματος τῆς Εὐξείνου Λέσχης καὶ τοῦ Ποντιακοῦ Θιάσου Θεσσαλονίκης.

Ὁ Ποντιακὸς Θιάσος Θεσ/νίκης ἐξ ἄλλου συνεχίζει πυρετωδῶς τὶς δοκιμὲς τοῦ νέου ἔργου τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη " Τὸ Κάστρεν κι' οἱ Τραντέλλενοι ". Σιηνοθεσία Βάνια Ὑγρόπουλου καὶ Μιχάλη Κυνηγόπουλου. Ἐπιμέλεια χορῶν Μιχάλη Καραβελά. Ἡ χορευτικὴ ὁμάδα, μὲ κορυφαῖο τὸ Μιχάλη Καραβελά καὶ συνεργάτες του τὸν Νίκο Παλασίδη, Κώστα Ἀντωνιάδη,

Καλλίνικο 'Ιωαννίδη καί άλλους,θά παρουσιάση στήν παράσταση πρωτότυπους ποντιακούς χορούς,όπως τῇ Τσαντσάρας τό χορόν,πού θά χορευθῇ γιά πρώτη φορά ἀπό σκηνῆς.Τά σκηινιά καί τά κοστούμια εἶναι τοῦ Γιάννη Ταΰγανίδη. 'Επιτέλεση σκηινιῶν Γιωργου Συμεωνίδη.Τό ποντιακό ιστορικό δράμα " Τό Κάστρεν κι'οἱ Τραντέλλενοι ",πού θά δοθῇ προσεχῶς,θά ἀποτελέση φωτεινό σταθμό στήν πρόοδο καί ἐξέλιξη τοῦ Ποντιακοῦ Θεάτρου.Μέ τό νέο του αὐτό ἔργο ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης,καθαρά θεατρικό,προβάλλει μιᾶ ἐνδοξη σελίδα ἀπό τήν ιστορία τοῦ ποντιακοῦ λαοῦ,ὅπου ἡ λαϊκή ψυχή,ὁ λαός στό σύνολό του ἀντέδρασε ἡρωικά στούς ἐχθρούς του καί σέ πολλές καί διάφορες σιοτεινές σκέψεις.

. Σ Η Μ Α

'Ακούσατε νέα ἀπό τήν ποντιακή πνευματική.καί καλλιτεχνική ζωή.

. τό σῆμα σβήνει

Μέ τούς ἀκόλουθους σιοπούς κλείνομε τό πρόγραμμά μας.

(3 σιοποί)

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Τό τακτικό μας πεντάλεπτο τῶν ἀφιερώσεων.Τόν σιοπό,πού θά ἀκούσετε τώρα,τόν ἀφιερώνουν οἱ Γιωργος Συμεωνίδης στά πεθερινιά του στό Χέρσο Κιλκίς,Γιάννης Ντεβετζίδης ἀπό τή Νέα 'Υόρκη στή μητέρα του, ἀδέλφια καί σέ ὅλους τούς φίλους του στήν 'Ελλάδα,Γιάννης Ταΰγανίδης στή μητέρα του καί σ'ἀδέλφια του στόν Πολύμυλο-Κοζάνης,τό συγκρότημά μας σέ ὅλους τούς συμπατριώτες μας στό Πρωτοχώρι-στά Καραγιάννενα,στήν Πτολεμαΐδα, 'Αναρράχη,Ξηρολίμνη,Κοιλάδα,Ποντοκώμη, 'Αμύγδαλα, "Αγιο Δημήτριο,Κομνηνά, 'Ανατολικό τοῦ Νομοῦ Κοζάνης. 'Η λαογραφική συνεργασία μαζί τους εἶναι πάντα πολύτιμη.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

'Η ἐμπομπή μας τελείωσε.

. Σ Η Μ Α

'Ακούσατε " Ποντιακά τραγούδια καί χορούς " μέ σχόλια Στάθης Εὐσταθιάδης."Επαιξαν λύρα ὁ Γιωργος Κουσίδης καί ὁ Γιωργούλης Κουγούμτζιδης. Τό πρόγραμμα παρουσίασε ὁ Πέτρος Καλπακίδης.

. λ τό σῆμα σβήνει

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ